

PM 2004 RVIII (Dnr 303-2117/2004)

Förslag till ändring av förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd

Remiss från Miljödepartementet

Remisstid 3 september 2004; förlängd till 18 september 2004

Borgarrädsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande
Som svar på remissen översänds denna promemoria.

Föredragande borgarrådet Viviann Gunnarsson anför följande.

Bakgrund

Miljödepartementet har till Stockholms stad remitterat förslag till förändringar i förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (nedan FMH) samt Naturvårdsverkets (nedan NV) rapport nr 5353 "Pröva eller inte pröva".

FMH gäller för miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd enligt 9 kap miljöbalken. FMH har sitt ursprung i miljöskyddsförordningen och dess bilaga som innehöll en lista över de verksamheter som krävde prövning i form av tillstånds- eller anmälningsförfarande för att vara tillåtna. I FMH ingår också bestämmelser som innan miljöbalken trädde ikraft fanns i hälsoskyddsförordningen. De verksamheter som omfattas av förordningen och dess bilaga är de som traditionellt sett har varit betydande ur miljöskyddssynpunkt, dvs punktkällor som t ex industrier och anläggningar för energiproduktion.

Idag är det andra och mer diffusa källor, som t ex trafik, varor och tjänsteproduktion som dominerar miljöproblemen. Därför behöver förordningen och dess bilaga ses över så att resurserna för arbete med miljöskydd kan koncentreras inom de områden där de bedöms göra mest nytta.

Syftet med förslaget till förändringar i FMH har varit att bidra till ökad effektivitet i miljöarbetet och minskade kostnader för företag och myndigheter. Ändringarna är enligt NV påkallade av att arbetet för en ekologiskt hållbar utveckling innebär en breddning av det traditionella miljöarbetet, som tidigare kretsat mycket kring att ge tillstånd till olika verksamheter. Som en följd av utvecklingen på miljöskyddsområdet (generellt; från punktkällor till diffusa utsläpp) är tillståndsprövningen inte längre ett lika effektivt redskap som förut. När utgångspunkten är miljön och dess kvalitet riktas samhällets åtgärder mer fritt. Prövningen av miljöfarlig verksamhet är en av flera möjliga åtgärder. Prövningen kan också ersättas till viss del t ex av generella föreskrifter för vissa branscher eller utsläpp.

Vid sidan av 9 kap miljöbalken finns en rad områden där myndigheters resurser och kompetens behövs i allt högre grad. Exempel på sådana områden är införandet av ramdirektivet för vatten och miljökvalitetsnormer (5 kap miljöbalken), prövning och tillsyn i skyddade områden (7 kap miljöbalken), kemikalietillsyn (14 kap miljöbalken), avfallstillsyn (15 kap miljöbalken) och tillsyn över verksamheter inom tjänstesektorn, t

ex byggande, boende och transportväsendet. En minskad resursåtgång för prövning enligt 9 kap gör enligt förslaget att resurser kan om disponeras och användas där de behövs bättre.

När det gäller miljöstörningar från diffusa källor nämner naturvårdsverket också i förslaget att bl a plan- och bygglagen behöver ses över för att bättre kunna ta miljöhänsyn tidigt i planeringen av t ex nya affärs- eller bostadsområden som kan ha en stor miljöpåverkan, men som inte omfattas av prövningsplikt enligt 9 kap.

Vid översynen av FMH har hänsyn tagits till att vissa verksamheter ska provas i viss ordning enligt olika EG-direktiv.

Ca 6 000 verksamheter i Sverige omfattas av kravet på tillståndsplikt och ca 15 000-20 000 av anmälningsplikt. För ca 2 500 av dessa beror tillståndsplikten på EG-direktiv. Naturvårdsverket föreslår att ca 1 350 tillståndspliktiga verksamheter blir anmälningspliktiga (ca 35-40% av dem som Sverige kan bestämma över). Vidare föreslås också att en del av de mindre verksamheter som idag är anmälningspliktiga enbart ska behöva informera kommunen på ett betydligt enklare sätt än idag.

Remisser

Ärendet har för synpunkter remitterats till miljö- och hälsoskyddsnämnden och stadsledningskontoret.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden välkomnar i huvudsak förändringar i kraven kring prövning och anmälan enligt 9 kapitlet miljöbalken. Nämnden efterfrågar ytterligare omarbetningar för att förtydliga när anmälnings- respektive tillståndsplikt inträder. De anser det också nödvändigt att i högre grad reglera olika verksamheter med generella föreskrifter när tillståndsplikten förflyttas på det sätt som föreslås. Ekonomisk kompensation från staten till kommunerna i enlighet med finansieringsprincipen behövs när kommunerna åläggs ett utökat ansvar i samband med ändringarna i FMH. Konkreta förslag på hur de fyra områdena energi, byggande och boende, transporter och livsmedel ska kunna lyftas fram i prövningssammanhang är önskvärt. Nämnden motsätter sig förslaget att införa ett nytt prövningsinstitut i form av ett informationsförfarande för vissa verksamheter och förespråkar istället att kommunerna ges möjlighet att föreskriva anmälningsplikt för vissa verksamheter.

Stadsledningskontoret ställer sig positivt till utredningens intentioner att se över och justera aktuell lagstiftning utifrån förändrade omvärldskrav. Kontoret har inte några generella invändningar mot förslaget utan hänvisar till miljöförvaltningens yttrande i detaljfrågor.

Stadsledningskontoret efterfrågar dock en tydligare bild av hur tillsynen inom de nya områdena skall genomföras för att bättre kunna bedöma konsekvenserna för stadens verksamheter. Miljö- och hälsoskyddsnämnderna åläggs ett större ansvar samtidigt som stora delar av intäkterna kan komma att försvinna. Utredningen bör tydligare visa hur detta dilemma kan lösas och hur den framtida tillsynsverksamheten skall finansieras. Kontoret förutsätter därför att staten överför resurser från länsstyrelserna som motsvarar kommunens utökade ansvarsområde. Utredningens förslag till förändring av förordningen om miljöfarlig verksamhet berör till stora delar tekniska detaljer i lagstiftningen. Med anledning av detta har synpunkter inhämtats från juridiska avdelningen som inte har några generella invändningar mot förslaget.

Mina synpunkter

Miljölagstiftning är ett bland flera styrmedel som skapar förutsättningar för att kunna lämna över en god miljö till efterkommande generationer. Översynen av förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd innebär en anpassning till EG-direktiv och till den kunskap vi har idag om källor till miljöpåverkan. Utvecklingen har gått från att stoppa och hindra till en mer förebyggande verksamhet och från tillsyn av punktkällor till mer diffusa källor. Miljöförvaltningen pekar därför i sitt tjänsteutlåtande på att det med en sådan inriktning är önskvärt att konkretisera prövningen inom områdena energi, byggande och boende, transporter och livsmedel. Områden som till största del inte regleras idag av tillstånd och anmälningsplikt enligt miljöbalken. Jag vill gärna betona att detta är grundläggande för att uppnå det hållbara samhället. Även den pågående översynen av plan- och bygglagen är viktig i detta sammanhang.

Jag anser liksom miljöförvaltningen att det behövs vissa förtydliganden. Idag är olika miljöpåverkande verksamheter indelade i A, B och C – verksamheter i förordningens bilagor. A- och B-verksamheter är tillståndspliktiga hos miljödomstolen respektive länsstyrelsen. C-verksamheter är anmälningspliktiga hos kommunen. Efter en ändring i enlighet med Naturvårdsverkets förslag skulle en mycket stor del av dagens C-verksamheter hamna utanför bilagan. Dessa föreslås inte heller omfattas av möjligheten att föreskriva kommunal informationsplikt, vilket skulle innebära en viss svårighet för miljöförvaltningen att bedriva tillsyn över kemikaliehantering och övrig miljöpåverkan från dessa verksamheter.

Att införa ett nytt prövningsinstitut i form av ett informationsförfarande för vissa verksamheter anser jag därför mindre lyckat. Jag förespråkar istället att kommunerna bör ges möjlighet att föreskriva anmälningsplikt för vissa verksamheter.

Konsekvenser för arbetsfördelningen mellan staten och kommunerna och möjligheterna att finansiera verksamheten bör belysas utförligare.

För att råda bot på de svårigheter som finns i tillämpningen av avfallsbestämmelserna behövs även en översyn av bilagan till förordningen när det gäller avfall. De förändringar som nu föreslås är inte tillräckliga. För mer detaljerad information hänvisar jag i första hand till miljöförvaltningens remissvar.

Jag föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande

Som svar på remissen översänds denna promemoria.

Stockholm den 2 september 2004

VIVIANN GUNNARSSON

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

ÄRENDET

Miljödepartementet har till Stockholms stad remitterat förslag till förändringar i förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (nedan FMH) samt Naturvårdsverkets (nedan NV) rapport nr 5353 "Pröva eller inte pröva".

Rapporten finns i sin helhet på Naturvårdsverkets webbplats:

<http://www.naturvardsverket.se/>

REMISSER

Ärendet har för synpunkter remitterats till miljö- och hälsoskyddsnämnden och stadsledningskontoret.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade den 31 augusti 2004 enligt förvaltningens förslag till beslut att tillstyrka förslaget till ändringar under förutsättning att en omarbetning sker för att skapa möjligheter att infoga även de idag mest betydande källorna till miljöpåverkan i förordningens bilaga och att en omarbetning sker i bilagan för att förtydliga när anmälnings- respektive tillståndsplikt inträder för olika verksamheter samt att avfallsdelen i bilagan förenklas, att avstyrka förslaget att införa ytterligare ett prövningsalternativ i form av den informationsplikt som kommunerna föreslås kunna införa för vissa verksamheter och istället föreslå en möjlighet för kommunerna att införa anmälningsplikt för dessa verksamheter, att beakta de kostnader som förslaget för med sig i arbetet med stadens budget för 2005, att återropa förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen samt att justera beslutet omedelbart.

Reservation anfördes av ledamöterna *Magnus Hellström* (m), *Johan Steenhoff Eriksen* (m) och tjänstgörande ersättaren *Lena Bring* (m) med hänvisning till sitt yrkande att miljö- och hälsoskyddsnämnden skulle besluta överlämna ärendet utan eget ställningstagande.

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande den 16 augusti 2004 har i huvudsak följande lydelse.

Sammanfattning

Förvaltningen välkomnar förändringar i kraven kring prövning och anmälan enligt 9 kapitlet miljöbalken. Arbetet med målstyrd tillsyn som pågår inom förvaltningen syftar till att i högre grad anpassa tillsynen till våra nationella, regionala och lokala miljömål och det som framförs i Naturvårdsverkets rapport ligger i linje med detta arbete.

Förvaltningen vill framföra att det förekommer oklarheter i ett flertal punkter i bilagan, vilket ibland gör det svårt att bedöma om en verksamhet behöver anmälas eller ansöka om tillstånd. Det behövs därför ytterligare omarbetningar för att förtydliga när anmälnings- respektive tillståndsplikt inträder.

Förvaltningen instämmer i att en översyn av bilagan till förordningen behövs när det gäller avfall och att de förändringar som nu föreslås inte är tillräckliga för att råda bot på de svårigheter som finns i tillämpningen av avfallsbestämmelserna.

Förvaltningen delar Naturvårdsverkets uppfattning att det finns starka skäl för att utveckla plan- och bygglagen i syfte att få till stånd en samhällsplanering som förebygger miljö- och hälsoproblem. Verket nämner att lokaliseringen av verksamheter måste planeras för att undvika olägenheter för närboende. Förvaltningen konstaterar att även planeringen av bostäder måste ske med tanke på viktiga verksamheter som redan finns etablerade i ett visst område.

Förvaltningen anser det nödvändigt att i högre grad reglera olika verksamheter med generella föreskrifter när tillståndsplikten förflyttas på det sätt som föreslås. Många verksamheter hamnar

på kommunernas tillsynsansvar, vilket kräver mer i form av ökad kompetens inom kommunerna samt föreskrifter och vägledning från den centrala myndigheten och från Länsstyrelserna. Ekonomisk kompensation från staten till kommunerna i enlighet med finansieringsprincipen behövs när kommunerna åläggs ett utökat ansvar i samband med ändringarna i FMH.

Naturvårdsverket framför att efterfrågan på energi, byggande och boende, transporter, livsmedel är fyra områden som är intressanta att prioritera från miljösynpunkt. Förvaltningen anser att denna analys är riktig, men konstaterar att verket inte fullföljer analysen med konkreta förslag på hur dessa områden ska kunna lyftas fram i prövningssammanhang. Förvaltningen anser att tillstånds- eller anmälningsplikt kan vara viktig då dessa områden idag utgör betydande miljöproblem.

Förvaltningen motsätter sig förslaget att införa ett nytt prövningsinstitut i form av ett informationsförfarande för vissa verksamheter och förespråkar istället att kommunerna ges möjlighet att föreskriva anmälningsplikt för vissa verksamheter.

Naturvårdsverket föreslår att tillstånd för verksamheter som tidigare varit tillståndspliktiga, men nu flyttas till högst anmälningspliktig nivå (C-nivån i bilagan), ska fortsätta att gälla. Förvaltningen anser att ett sådant förtydligande i författningstexten är bra.

Förvaltningen konstaterar att den ökade arbetsbelastning som följer av de föreslagna förändringarna kräver justeringar av tillsynstaxan så att myndighetens kostnader täcks i enlighet med principen att förorenaren betalar. Förvaltningen vill framföra att redan idag debiteras arbetet med tillsyn på t ex väg- och spårtrafik, tandläkare (sanering av kvicksilver) samt inventering och sanering av PCB i fogmassor i enlighet med kommunens taxa. Dessa tillsynsområden finns inte med i bilagan, men har av kommunen ansetts vara prioriterade på grund av miljöproblemens storlek och allvarighet. Förvaltningen arbetar för närvarande med ett förslag till ny taxa där man i ännu högre grad strävar efter att se till tillsynsbehoven och inte bundit sig vid skrivningarna i bilagan till FMH. De kostnader som inte kan täckas av tillsynsavgifter eller statligt stöd kommer att behöva kommunala anslag. Eftersom ändringarna i FMH och bilagan beräknas träda ikraft i början av 2005 kommer dessa kostnader att behöva beaktas i arbetet med stadens budget för nästkommande år. Förvaltningen delar också Naturvårdsverkets uppfattning att resurserna för tillsynsvägledning redan idag är underdimensionerade och att dessa vid en ändring av prövningsnivåerna följaktligen måste utökas. Detta gäller särskilt på central nivå eftersom behovet av expertvägledning kommer att öka och bäst tillhandahålls av en central myndighet.

Bakgrund

Miljödepartementet har till Stockholms stad remitterat förslag till förändringar i förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (nedan FMH) samt Naturvårdsverkets (nedan NV) rapport nr 5353 "Pröva eller inte pröva". Miljö- och hälsoskyddsnämnden har från kommunstyrelsen den 15 juni fått förslaget till ny förordning samt Naturvårdsverkets rapport för yttrande senast den 1 september 2004. Rapporten bifogas och finns även att hämta som pdf-fil på Naturvårdsverkets hemsida www.naturvardsverket.se/bokhandeln. Ange rapportens titel, Pröva eller inte pröva, i sökfältet.

FMH gäller för miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd enligt 9 kap miljöbalken. FMH har sitt ursprung i miljöskyddsförordningen och dess bilaga som innehöll en lista över de verksamheter som krävde prövning i form av tillstånds- eller anmälningsförfarande för att vara tillåtna. I FMH ingår också bestämmelser som innan miljöbalken trädde ikraft fanns i hälsoskyddsförordningen. De verksamheter som omfattas av förordningen och dess bilaga är de som traditionellt sett har varit betydande ur miljöskyddssynpunkt, dvs punktkällor som t ex industrier och anläggningar för energiproduktion. Genom regleringen i FMH och bilagan har man lyft fram dessa källor och omgärdat dem med särskilda krav på prövning innan en verksamhet får påbörjas. Detta har gjort att mycket av arbetet inom både statliga och kommunala tillsynsmyndigheter styrts av hur förordningen och dess bilaga är utformade.

Idag är det andra och mer diffusa källor, som t ex trafik, varor och tjänsteproduktion som dominerar miljöproblemen. Därför behöver förordningen och dess bilaga ses över så att resurserna för arbete med miljöskydd kan koncentreras inom de områden där de bedöms göra mest nytta.

Syftet med förslaget till förändringar i FMH har varit att bidra till ökad effektivitet i miljöarbetet och minskade kostnader för företag och myndigheter. Ändringarna är enligt NV påkallade av att arbetet för en ekologiskt hållbar utveckling innebär en breddning av det traditionella miljöarbetet, som tidigare kretsat mycket kring att ge tillstånd till olika verksamheter. Det har också visat sig att det traditionella miljöarbetet i ringa utsträckning har påverkats av det miljöstrategiska arbetet och miljö kvalitetsmålen.¹ Som en följd av utvecklingen på miljöskyddsområdet (generellt; från punktkällor till diffusa utsläpp) är tillståndsprövningen inte längre ett lika effektivt redskap som förut. När utgångspunkten är miljön och dess kvalitet riktas samhällets åtgärder mer fritt. Prövningen av miljöfarlig verksamhet är en av flera möjliga åtgärder. Prövningen kan också ersättas till viss del t ex av generella föreskrifter för vissa verksamheter. I 9 kap miljöbalken finns en rad områden där myndigheters resurser och kompetens behövs i allt högre grad. Exempel på sådana områden är införandet av ramdirektivet för vatten och miljö kvalitetsnormer (5 kap miljöbalken), prövning och tillsyn i skyddade områden (7 kap miljöbalken), kemikalietillsyn (14 kap miljöbalken), avfallstillsyn (15 kap miljöbalken) och tillsyn över verksamheter inom tjänstesektorn, t ex byggande, boende och transportväsendet. En minskad resursåtgång för prövning enligt 9 kap gör enligt förslaget att resurser kan omfördelas och användas där de behövs bättre.

När det gäller miljö störningar från diffusa källor nämner NV också i förslaget att man behöver se över bl a plan- och bygglagen för att bättre kunna ta miljö hänsyn tidigt i planeringen av t ex nya affärs- eller bostadsområden som kan ha en stor miljö påverkan, men som inte omfattas av prövningsplikt enligt 9 kap.

Vid översynen av FMH har man naturligtvis varit tvungen att ta hänsyn till att vissa verksamheter ska prövas i viss ordning enligt olika EG-direktiv. Direktivet om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt (det s k MKB-direktivet) pekar t ex ut verksamheter som under vissa omständigheter ska tillståndsprövas. För att uppfylla kraven i MKB-direktivet föreslår NV i detta fall att tillsynsmyndigheten bedömer om en anmäld verksamhet kan ge upphov till betydande miljö påverkan och därför ska tillståndsprövas.²

Ca 6000 verksamheter i Sverige omfattas av kravet på tillståndsplikt och ca 15000-20000 av anmälningsplikt. För ca 2500 av dessa beror tillståndsplikten på EG-direktiv. NV föreslår att ca 1350 tillståndspliktiga verksamheter blir anmälningspliktiga (ca 35-40 % av dem som Sverige kan bestämma över). Man föreslår också att en del av de mindre verksamheter som idag är anmälningspliktiga enbart ska behöva informera kommunen på ett betydligt enklare sätt än idag.

Enligt NVs rapport kommer skillnaderna i antal anläggningar att bli följande med det nya förslaget³:

- Antalet A-verksamheter (prövas av miljödomstolen som första instans) kommer att minska med ca 10 %.
- Antalet B-verksamheter (prövas av Länsstyrelsen som första instans) som är upptagna i MKB-direktivets bilaga 1 kommer att öka med ca 4 %.
- Antalet övriga B-verksamheter kommer att minska med ca 30 %.
- Antalet C-verksamheter (anmäls till den kommunala tillsynsmyndigheten) kommer att öka med ca 9 %.

För vissa miljöfarliga verksamheter som hamnar utanför FMH-bilagan föreslås alltså en ny möjlighet för kommunerna att föreskriva en enkel informationsplikt. Med en kommunalt föreskriven informationsplikt anser NV att behoven skulle kunna anpassas till den variation av behov som finns i landet. Det kan vara mer behövligt att få vetskap om t ex mobila anläggningar i en storstadskommun än i en glesbygdskommun. Alla verksamheter som flyttas ned från C-nivån behöver och planeras inte omfattas av informationsplikten, utan främst berörs de som det kan vara svårt för tillsynsmyndigheten att få kännedom om.

¹ Se Naturvårdsverkets Rapport 5129, Ny dynamik i miljöarbetet, 2000.

² Detta föreslogs också i Miljöbalkskommitténs betänkande En effektivare miljöprövning (SOU 2003:124).

³ I rapporten delas verksamheterna upp i de som har tillstånd och de som saknar tillstånd/anmälan. Här har dessa siffror slagits ihop. Skillnaden blir marginell.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen välkomnar förändringar i kraven kring prövning och anmälan enligt 9 kap miljöbalken. Arbetet med målstyrd tillsyn som pågår inom förvaltningen syftar till att anpassa tillsynen till våra nationella, regionala och lokala miljömål och NVs rapport ligger i linje med detta arbete. Det är viktigt att resurser kan läggas på de områden som i förvaltningens miljöutredning framträtt som de mest angelägna att arbeta med, oavsett krav på förprovning.

Ett problem som NV pekar på är att det behövs ett fortsatt arbete för att tillräckliga resurser ska kunna frigöras för att omprioriteringar i miljöarbetet ska kunna genomföras. Verket föreslår att man successivt vidtar åtgärder över en längre tid för att anpassa tillståndsplikten för medelstora och små anläggningar. Förvaltningen anser att det måste göras en noggrann konsekvensanalys innan förändringar genomförs, eftersom de kan få stora konsekvenser för tillämpningen av miljöbalken i landets samtliga kommuner.

En generell nedflyttning av provningsnivåerna kan leda till att samarbetet mellan kommun och Länsstyrelse minskar och en viss kunskapsbank och erfarenhet går förlorad i och med att tillståndsprövningarna blir färre.

Förvaltningen vill också framföra att det förekommer oklarheter i ett flertal punkter i bilagan, vilket ibland gör det svårt att bedöma om en verksamhet behöver anmälas eller ansöka om tillstånd. Det behövs därför ytterligare omarbetningar för att förtydliga när anmälnings- respektive tillståndsplikt inträder.

När det gäller avfall konstaterar NV att regleringen kring detta väcker starka reaktioner både hos myndigheter och verksamhetsutövare. Förvaltningen instämmer i att en översyn av bilagan till förordningen behövs när det gäller avfall och att de förändringar som nu föreslås inte är tillräckliga för att råda bot på de svårigheter som finns i tillämpningen av avfallsbestämmelserna.

Förvaltningens erfarenhet är t ex att avfallshanterare ofta successivt vill utöka sin verksamhet med delverksamheter som var och en är anmälningspliktig. En delverksamhet i taget anmäls till tillsynsmyndigheten, vilket medför att en omfattande verksamhet till slut kan etableras på en plats utan att en samlad bedömning av lokaliseringen och störningar gjorts i ett sammanhang. En möjlighet att överväga är att införa tillståndsplikt för vissa av de avfallshanterare som har avfallshantering som huvudverksamhet alternativt om verksamheten omfattar flera anmälningspliktiga delverksamheter. Det är också lämpligt att slå ihop vissa av punkterna i bilagan, bl a dem som avser sortering och mellanlagring av avfall.

Förvaltningen delar NVs uppfattning att det finns starka skäl för att utveckla plan- och bygglagen i syfte att få till stånd en samhällsplanering som förebygger miljö- och hälsoproblem. NV nämner att lokaliseringen av verksamheter måste planeras för att undvika olägenheter för närboende. Förvaltningen konstaterar att även planeringen av bostäder måste ske med tanke på viktiga verksamheter som redan finns etablerade i ett visst område.

Generella föreskrifter som reglerar vissa branscher eller utsläpp

Som alternativ till prövningen framför NV att generella föreskrifter kan reglera vissa verksamheter eller miljöstörningar. Det kan handla om specifika krav riktade mot vissa branscher eller branschöverskridande regler för t ex buller eller damm.

Förvaltningen anser det nödvändigt att i högre grad reglera olika verksamheter med generella föreskrifter när tillståndsplikten förflyttas på det sätt som föreslås. Många verksamheter hamnar på kommunernas tillsynsansvar, vilket kräver mer i form av ökad kompetens inom kommunerna samt föreskrifter och vägledning från den centrala myndigheten och från Länsstyrelserna. Den ökade arbetsbelastning som detta för med sig på centrala myndigheter ska vägas mot arbetet som sparas i landets samtliga kommuner. Ekonomisk kompensation från staten till kommunerna i enlighet med finansieringsprincipen behövs när kommunerna åläggs ett utökat ansvar i samband med ändringarna i FMH.

Förvaltningen anser att det finns stora fördelar med att generella föreskrifter. Det förenklar för både verksamhetsutövare och myndigheterna att det finns gemensamma regler som så småningom kommer att ersätta den flora av villkor som finns i olika verksamheters tillstånd samt att tillsynsmyndigheten inte behöver detaljreglera dessa verksamheter genom förelägganden. Det

är också en fördel att, som NV skriver, föreskrifter inte kommer att utgöra ett tak för kraven. I de fall det är påkallat kan tillsynsmyndigheten skärpa kraven om 2 kap miljöbalken inte är uppfyllt. Detta kan inte ske i det fall en verksamhet har ett tillstånd med rättskraft.

Miljömål och bedömningsgrunder för prövningen

NV framför att de stora energianläggningarna behöver fortsatt vara prövningspliktiga, men att de mindre kan lyftas bort. Även anläggningar med stora utsläpp av växthusgaser föreslås förbli prövningspliktiga. Förvaltningen konstaterar att det inte är prövningen som hittills styrt bort från användningen av fossila bränslen, utan skatter. NV föreslår att mindre anläggningar ska kunna beläggas med informationsplikt av kommunen. Förvaltningen vill framföra att detta är en verksamhetstyp som lämpar sig utomordentligt för generella föreskrifter. Anläggningarna är likartade och många till antalet.

NV kommenterar att t ex vissa verksamheter med närsaltutsläpp, vilka är anslutna till tillståndspliktigt externt reningsverk inte behöver vara tillståndspliktiga. Förvaltningen anser att det är bra med en teknikdrivande indelning av bilagan och att det bör vara en målsättning för det fortsatta arbetet att genomföra sådana ändringar.

När det gäller anpassningen till EG-rättsliga krav anser förvaltningen att det är av största vikt att kraven i ett direktiv motsvaras av den svenska regleringen, men att det inte sker en överreglering i form av t ex tillståndsplikt, där det enligt direktivet räcker med en lägre kravnivå.

FMH-bilagans rättsliga grund

NVs framför att efterfrågan på energi, byggande och boende, transporter, livsmedel är fyra områden som är intressanta att prioritera från miljösynpunkt. Förvaltningen anser att denna analys är riktig, men konstaterar att verket inte fullföljer analysen med konkreta förslag på hur dessa områden ska kunna lyftas fram i prövningsssammanhang. Förvaltningen har i sitt arbete med att i högre grad målstyra tillsynen konstaterat att flera angelägna områden är svåra att prioritera i tillsynen, medan punktkällorna dominerar arbetet eftersom de i förordningen är utpekade som tillstånds- eller anmälningspliktiga.

Förvaltningen anser att tillstånds- eller anmälningsplikt kan vara viktig för de områden som NV lyfter fram som intressanta då de idag utgör betydande miljöproblem. Möjligheterna att införa prövningsplikt för dessa verksamheter avfärdas enligt förvaltningen alltför lätt i rapporten. Idag bedriver förvaltningen tillsyn på bl a väghållare för att på så sätt begränsa miljöpåverkan från trafiken, men i flertalet kommuner sker inte detta, trots att trafiken på många håll är ett stort miljö- och hälsoproblem.

Strukturen på FMH-bilagan

Förvaltningen anser att det är mycket bra att det i förslaget framgår att ett visst krav utgår från ett EG-direktiv. Det är också bra med rubriker i avfallsavsnittet, vilket gör det mer överskådligt.

Ny möjlighet att anpassa prövningskraven till regionala och lokala förhållanden

För vissa miljöfarliga verksamheter som hamnar utanför FMH-bilagan föreslås en ny möjlighet för kommunerna att föreskriva en informationsplikt. I bilaga 2 till förordningen finns de verksamheter uppräknade som skulle kunna åläggas denna informationsplikt. NV vill på detta sätt ge kommunerna en möjlighet att anpassa kraven på verksamheterna till lokala behov.

Förvaltningen motsätter sig förslaget att införa ett nytt prövningsinstitut i form av ett informationsförfarande för vissa verksamheter och förespråkar istället att kommunerna ges möjlighet att föreskriva anmälningsplikt för vissa verksamheter.

Den osäkerhet som råder kring kraven på anmälningar blir inte mindre av att man inför ytterligare en prövningskategori. Istället bör det genom tillsynsvägledning ske en anpassning och utveckling av kraven på anmälningar för olika verksamheter. På så sätt kan den strikta och stelbenta hanteringen av anmälningsärenden som idag är påkallad av gällande föreskrifter undvikas. Förvaltningen efterlyser tillsynsvägledning från centralt håll för en sådan anpassning.

Att bibehålla anmälningsplikten medför också att verksamheterna omfattas av kraven i förordningen om verksamhetsutövares egenkontroll, vilket förvaltningen anser är viktigt.

Förordningen innebär ett förtydligande av de krav på egenkontroll som stadgas i miljöbalken, vilket ofta är ett bra stöd för verksamhetsutövarna.

Ett exempel på när en informationsplikt inte skulle få avsedd effekt är berg- och gruskrossverk. Förvaltningen får varje år in ett antal anmälningar av sådana verksamheter och de avser korta entreprenader. Förvaltningens bedömning är att det inte leder till en förbättring varken för myndigheten eller entreprenören om de omfattas av en informationsplikt. Tillfälliga krossar sker ofta i trånga lägen nära bebyggelse vilket innebär att det är risk för störningar för närboende. För att kunna bedöma etableringen behövs samma underlag som i en vanlig anmälan. För bl a asfaltverk gäller samma resonemang.

Upphävande av tillstånd

NV föreslår att tillstånd för verksamheter som tidigare varit tillståndspliktiga, men nu flyttas till att vara högst anmälningspliktiga (C-nivån i bilagan), ska fortsätta att gälla. Förvaltningen anser att ett sådant förtydligande i författningstexten är bra.

Konsekvenser - förändrad arbetsbörda

Det framgår i rapporten att kommunerna kommer att få en ökad arbetsbörda på grund av ansvar för provningen av något mer komplexa anläggningar samt det arbete som föranleds av att MKB-direktivets bilaga 2 införs på C-nivån. Generellt ökar alltså antalet anmälningsärenden som rör större anläggningar för kommunerna. Det är därför svårt att uppskatta hur och i vilken mån tillsynsmyndigheten kan öka sin målstyrning av tillsynen i en situation när mer tid ska läggas på mer komplicerade anmälningsärenden (samtidigt som anmälningsplikten försvinner för andra mindre verksamheter). Ändringarna kan också leda till en ökad hantering av förelägganden som är det verktyg som kommer att användas för att reglera större C-verksamheter som tidigare varit tillståndspliktiga.

Vidare anförts som besparingar företagens kostnader för miljörapportering, dokumentation enligt förordningen om verksamhetsutövars egenkontroll samt avgifter för miljöskadeförsäkring och saneringsförsäkring. Av detta följer delvis en lättnad i arbetsbördan för tillsynsmyndigheten. Hur stor denna blir är dock svårt att uppskatta eftersom tillsynsmyndigheten troligen kommer att behöva begära in uppgifter från flera av de verksamheter som tidigare omfattades av skyldigheten att lämna miljörapport.

Konsekvenser - avgiftsdebitering

I NVs rapport konstateras att det är svårt att uppskatta hur de kommunala miljönämndernas kostnader påverkas av förslaget, men att besparingen för dessa torde vara mindre än för staten. De kostnadsbesparingar som presenteras i förslaget berör både företag (ca 175 miljoner kronor per år) och myndigheter (ca 36 miljoner kronor per år för Länsstyrelsen/MPD och ca sex miljoner kronor per år för miljödomstolar och kommuner). Det handlar främst om provningskostnader och här berörs tillsynsmyndighetens arbete som part i ansökningsmål, vilket inte debiteras idag.

Bilagan till FMH styr till stor del utformningen av de avgiftssystem som ska finansiera myndigheternas tillsyn och provning. Avgifterna får enligt rapporten den bieffekten att de stärker FMH-bilagans styrande inverkan på myndigheternas prioriteringar. Kommunerna är dock fria att utforma sina avgiftssystem på egen hand och behöver alltså inte följa bilagans struktur. Bindningen till bilagan gör enligt NV att de kommunala miljönämnderna i allmänhet själva orsakar en fastläsning av de egna resurserna. Man poängterar dock samtidigt att det är svårt att betona målstyrda prioriteringar om andra delar av regelverket inte gör det möjligt att leva efter dem. Det finns idag inga hinder för ändringar i taxan som går hand i hand med utvecklingen mot en för Stockholm anpassad målstyrd tillsyn. De yttre kraven i form av en definition av vilka verksamheter som bedöms vara angelägna att tillståndspröva eller anmäla är en bra vägledning för tillsynsmyndigheten, men bör precis som NV beskriver inte hindra en utveckling mot större styrning mot miljökvalitetsmålen.

Förvaltningen konstaterar att den ökade arbetsbelastning som följer av de föreslagna förändringarna kräver justeringar av tillsynstaxan så att myndighetens kostnader täcks i enlighet

med principen att förorenaren betalar. Förvaltningen vill framföra att redan idag debiteras arbetet med tillsyn på t ex väg- och spårtrafik, tandläkare (sanering av kvicksilver) och inventering samt sanering av PCB i fogmassor i enlighet med kommunens taxa. Dessa tillsynsområden finns inte med i bilagan, men har av kommunen ansetts vara prioriterade på grund av miljöproblemens storlek och allvarighet. Förvaltningen arbetar för närvarande med ett förslag till ny taxa där man i ännu högre grad strävar efter att se till tillsynsbehoven och inte bundit sig vid skrivningarna i bilagan till FMH.

Det ökade ansvaret som läggs på tillsynsmyndigheterna leder också till ett ökat behov av kompetensutveckling, vilket innebär ökade kostnader.

De kostnader som inte kan täckas av tillsynsavgifter eller statligt stöd kommer att behöva kommunala anslag. Eftersom ändringarna i FMH och bilagan beräknas träda ikraft i början av 2005 kommer dessa kostnader att behöva beaktas i arbetet med stadens budget för nästa år.

Behov av tillsynsvägledning

Förvaltningen konstaterar, liksom NV i sin rapport, att behovet av tillsynsvägledning kommer att öka om de föreslagna förändringarna genomförs. Förvaltningen delar också NVs uppfattning att resurserna för tillsynsvägledning redan idag är underdimensionerade och att dessa vid en ändring av prövningsnivåerna följaktligen måste utökas. Detta gäller särskilt på central nivå eftersom behovet av expertvägledning kommer att öka och bäst tillhandahålls av en central myndighet.

Konsekvenser för tillsynsarbetet inom olika branscher

Förvaltningen har genomfört en granskning av konsekvenserna för tillsynen inom några av de branscher där tillsyn bedrivs. De flesta av kommentarerna har inarbetats i texten ovan, men för de förändringar som berör den grafiska branschen hänvisas till *bilaga*, där mer detaljerade synpunkter framförs.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande den 6 juli 2004 har i huvudsak följande lydelse.

Bakgrund

Naturvårdsverket har fått i uppdrag av regeringen att lämna ett förslag till ändringar av förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, samt lämna förslag på förändring av tillhörande bilaga. Syftet med översynen har varit att bidra till ökad effektivitet i myndigheternas miljöarbete samt att minska kostnaderna och förenkla hanteringen av företagens av tillstånd och anmälan.

Utredningen konstaterar att miljöarbetet är under förändring. Belastningen från de stora punktkällorna har minskat i takt med att betydelsen av de många små och diffusa källorna har ökat. Dagens stora miljöbelastning härrör från t.ex. trafik och infrastruktur, byggande, tjänsteproduktion och varor. Som en följd av miljöproblemens nya skepnad är prövning av verksamheter enligt MB inte längre lika effektiv eftersom ovanstående exempel på verksamheter inte regleras av tillstånd och anmälningsplikt enligt miljöbalken.

Som en följd av miljöproblemens förändrade karaktär behöver myndighetsarbetet anpassas och resurser omfördelas till de nya områden som nämns ovan. Ytterligare argument för en förändring av dagens arbetssätt är att myndigheternas arbete med tillstånds- och anmälningsplikt inte angriper de många små, diffusa källorna till dagens miljöproblem och därmed inte tydligt leder mot de av riksdagen antagna miljö kvalitetsmålen.

Med anledning av ovanstående föreslår därför utredningen en förändring av förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd samt tillhörande bilaga. Bilagan ger förslag på vilka verksamheter som i framtiden bör vara tillstånds- och anmälningspliktiga enligt miljöbalkens 9 kap. 6§ med kommentarer och argument för förändringen. Förändringarna är tänkta att bättre harmonisera med 1 kap, 1§ och 2 kap MB, samt intentionerna i miljö kvalitetsmålen.

Förslaget innebär en stor förändring av kraven på vilka verksamheter som skall vara tillstånds- eller anmälningspliktiga. Totalt omfattas i dag 6000 verksamheter av tillståndsplikt och

15000-20000 av anmälningsplikt. För ca. 2500 av dessa verksamheter beror tillståndsplikten på EG-direktiv som alltså inte går att påverka genom svensk lagstiftning.

Naturvårdsverket föreslår att ca. 1350 av de tillståndspliktiga verksamheterna övergår till anmälningsplikt. Vidare föreslås att små verksamheter som idag är anmälningspliktiga endast skall behöva informera myndigheterna om sin verksamhet på ett betydligt enklare sätt än dagens anmälningsplikt. Detta förslag skulle kunna innebära en minskning av företagens kostnader med i storleksordningen 115 Mkr. De statliga myndigheternas kostnader minskar med knappt 10 Mkr. Kommunala myndigheters besparing är mer svårbedömd men sannolikt mindre än de statliga myndigheternas.

De resurser som frigörs från myndigheterna bör användas för att styra tillsynen mot verksamheter som i dag inte omfattas av tillstånd eller anmälningsplikt. Naturvårdsverket pekar på tillsyn som en effektiv metod för miljömyndigheterna att styra samhällsutvecklingen mot miljö kvalitetsmålen.

Stadsledningskontorets synpunkter

Utredningens förslag till förändring av förordningen om miljöfarlig verksamhet berör till stora delar tekniska detaljer i lagstiftningen. Med anledning av detta har synpunkter inhämtats från juridiska avdelningen som inte har några generella invändningar mot förslaget. Då ärendet också är remitterat till miljö- och hälsoskyddsnämnden överlåter stadsledningskontoret och juridiska avdelningen på dem att kommentera detaljer med anledning av deras fackkunskap i ämnet. Utifrån de underhandskontakter som tagits med miljöförvaltningen erfars att förvaltningen i huvudsak ställer sig bakom förslaget men anför bland annat synpunkter rörande förtydligande av vilka verksamheter som är anmälnings- resp. tillståndspliktiga samt att avstyrka förslaget om att införa en ny förenklad prövningsform. Vidare tillstyrker stadsledningskontoret miljö- och hälsoskyddsnämndens åsikt att en omarbetning av bilagan bör ske för att skapa möjligheter för miljönämnder att infoga verksamheter i tillsynstaxan som idag inte omfattas men som anses leda till stor miljöbelastning. Likaså tillstyrker stadsledningskontoret åsikten att avfallsdelen i bilagan bör förtydligas enligt förslaget.

Stadsledningskontoret ställer sig positivt till utredningens intentioner att se över och justera aktuell lagstiftning utifrån förändrade omvärldskrav. I takt med att insikten om att tillståndsprövning enligt miljöbalken visar sig mindre effektiv för att uppnå riksdagens miljö kvalitetsmål bör lagstiftning med tillhörande förordningar förändras.

Nuvarande lagstiftning är tillkommen för att få bukt med stora punktutsläpp från industrier och verksamheter. Källorna till dagens miljöproblem är mer diffusa, främst från infrastruktur, tjänsteproduktion, byggande och varor, varför mer resurser behövs för att åtgärda den nya problematiken. Stadsledningskontoret efterfrågar dock en tydligare bild av hur tillsynen inom de nya områdena skall genomföras för att bättre kunna bedöma konsekvenserna för stadens verksamheter. Hur den nya verksamheten skall finansieras är också ottydligt uttryckt i utredningen. Utredningens intention att överföra verksamheter, som enligt förordningen till miljöbalken tidigare varit tillståndspliktiga, till att bli anmälningspliktiga måste ses som ett steg i rätt riktning för många verksamhetsutövare då det förenklar den administrativa processen med aktuell myndighet. Resurser kan också frigöras från vissa myndigheter och användas inom nya tillsynsområden som ett led i att möta dagens problematik med diffusa utsläppskällor.

Stadsledningskontoret vill dock uppmärksamma det faktum att utredningens förslag om förändring i förordningen om miljöfarlig verksamhet kommer få stora konsekvenser för de kommunala nämnder som hanterar tillsyn och anmälan enligt miljöbalken. Förslaget kommer, om det genomförs, innebära att tillståndspliktiga verksamheter som tidigare har hanterats av länsstyrelsen blir anmälningspliktiga verksamheter som hanteras av de kommunala miljö- och hälsoskyddsnämnderna. Detta kommer ta resurser i anspråk från nämndens övriga uppgifter såvida det inte tillförs nya resurser. Stadsledningskontoret förutsätter därför att staten överför resurser från länsstyrelserna som motsvarar kommunens utökade ansvarsområde.

Förslaget pekar också på vikten av en god tillsyn med syfte att driva samhällsutvecklingen närmare miljö kvalitetsmålen. Detta innebär i praktiken att tillsynen skall inriktas på den typ av verksamheter som på ett tydligt sätt motverkar att utvecklingen närmar sig miljö kvalitetsmålen. I

princip stödjer stadsledningskontoret synsättet att resurserna skall sättas in där de gör störst miljönytta. Stadsledningskontoret vill dock uppmärksamma på det problem som under en övergångsperiod kan uppstå för de nämnder som bedriver miljö- och hälsoskyddsverksamhet:

Stadens miljö- och hälsoskyddsnämnd finansierar i dagsläget sin tillsynsverksamhet till ca 30% med tillsynsavgifter. Av naturliga skäl satsas därför i dag de största tillsynsresurserna på de verksamheter som debiteras tillsynsavgifter. Utredningens förslag pekar på verksamheter som idag anses stå för stora delar av samhällets miljöbelastning, t.ex. infrastruktur, byggverksamhet, varor och tjänsteproduktion. Dessa verksamheter är varken i dagsläget eller med genomfört förslag tillstånds- eller anmälningspliktiga och normalt heller inte föremål för debitering av tillsynsavgift. Metoden att påverka dessa verksamheter mot mindre miljöbelastning går genom en kombination av åtgärder där kommunernas tillsynsarbete utpekas som en central åtgärd. Problemet uppstår hos miljö- och hälsoskyddsnämnderna att möjliggöra tillsynsarbete inom nya områden med oklar möjlighet att debitera tillsynsavgift samtidigt som listan på de verksamheter som idag debiteras tillsynsavgift kommer förändras så att färre verksamheter kommer åläggas att betala tillsynsavgift.

Miljö- och hälsoskyddsnämnderna åläggs alltså ett större ansvar samtidigt som stora delar av intäkterna kan komma att försvinna. Stadsledningskontoret konstaterar att förslaget kommer innebära att kraftiga justeringar behöver genomföras av tillsynstaxan med kända svårigheter gentemot verksamhetsutövare som följd. Utredningen bör tydligare visa hur detta dilemma kan lösas och hur den framtida tillsynsverksamheten skall finansieras.

Dnr 2004-003110-217
2004-08-10

Synpunkter på förändringar för den grafiska branschen

Förslag till förändringar av förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd

Bakgrund och allmänna synpunkter

I Stockholm finns idag ca 250 företag i den grafiska branschen. Tio av dessa företag är B-verksamheter, 50 är C-verksamheter och resterande del U-verksamheter. Efter en ändring i enlighet med NVs förslag skulle en mycket stor del av dagens C-verksamheter hamna utanför bilagan. Dessa föreslås inte heller omfattas av möjligheten att föreskriva kommunal informationsplikt, vilket skulle innebära en viss svårighet för Miljöförvaltningen att bedriva tillsyn över kemikaliehantering och övrig miljöpåverkan från dessa verksamheter.

Man bör komma ihåg att punkterna i bilagan i dag ofta utgörs av en parameter som valts för att beskriva en verksamhet. Det innebär inte att den parametern ensam utgör miljöbelastningen. För fotografisk verksamhet har man valt förbrukningen av fotografiskt material som parameter (dvs den mängd silverinnehållande film som förbrukas) Men miljöproblemen vid dessa verksamheter är mera komplexa än så. En mängd olika miljöfarliga kemikalier används som påverkar både avloppsreningsverk och recipient. För tryckerier (grafisk verksamhet) har man valt användningen av organiska lösningsmedel som parameter för att beskriva verksamhetens storlek men miljöpåverkan förekommer från andra processer som ger avloppsutsläpp (tryckformsframställning, fuktvattenutsläpp, tvättvatten mm) De har också en omfattande kemikalie och avfallshantering. Transporter och energiförbrukning är också parametrar som påverkar miljön. Förutom det ser ut nu, innebär att man kan starta eller flytta ett tryckeri med en lösningsmedelsförbrukning på nio ton utan anmälan och utan att ens informera. För t ex ett screentryckeri av den storleksordningen är risken för störningar uppenbar både vad gäller lukt och buller. Dessutom förekommer utsläpp av giftiga och svårnedbrytbara ämnen som inte går att behandla i avloppsreningsverk. Om en anmälan görs har vi chans att påverka lokaliseringen och dessutom ställa krav på övriga utsläpp.

Sannolikt skulle en informationsplikt innebära att vi ställer samma krav på verksamheten som vid en anmälan men vi kanske måste förelägga om att få in de uppgifter vi behöver och det skulle innebära mera arbete. Tillsynsbehovet förändras inte, men det blir svårare att hålla ordning på vilka verksamheter som finns.

Förslag på en tydligare indelning för den grafiska och fotografiska branschen

För den grafiska branschen är remissförslaget ostrukturerat och svårläst dessutom innehåller det gränser och indelningar som är omotiverade ur miljösynpunkt. Det är svårt att motivera skillnader som görs utifrån vilka tryckmetoder som används. Nedan lämnas ett förslag till en enklare och ur miljösynpunkt bättre indelning.

Det bästa vore att ha en rubrik som innefattar *fotografisk och grafisk produktion*. Punkterna skulle kunna se ut så här:

- Framkallning av fotografiskt material med utsläpp till avlopp >50.000 m³ – B
- Framkallning av fotografiskt material med utsläpp till avlopp >10.000 m³ – C
- Framkallning av fotografiskt material avloppslös anläggning >100.000 m³ – C

(under förutsättning att fotografiskt material fortfarande definieras som silverinnehållande fotografisktmaterial)

- Heatset tryckerier – B
- Tryckerier som använder > 25 ton lösningsmedel årligen – B
- Tryckerier som använder > 3 ton lösningsmedel årligen – C

- *Klichétillverkning – C*

Tryckerier som använder mellan 500 kg och 3 ton lösningsmedel bör finnas med på listan där informationsplikt kan införas.

Observera att det står *användning* istället för *förbrukning*. Enligt definitionen av förbrukning ska man räkna bort den mängd lösningsmedel som återanvänds. Den påverka man får på omgivningen är dock beroende av hur mycket lösningsmedel som *används*. Om man skickat iväg förorenat lösningsmedel som avfall och köpt nytt, eller om man använder återvunnet lösningsmedel istället spelar ingen roll. Påverkan blir den samma på platsen (ur ekonomisk och resurshushållnings synpunkt är naturligtvis återvinning ändå bra). Om definitionen *förbrukning* tillämpas (inköpt mängd minus återvunnen mängd) blir de största tryckerierna vi har, djuptryckerierna, inte ens anmälningspliktiga.

Synpunkter på punkterna i förslaget till ny bilaga

Rubriken *fotografisk produktion och klichétillverkning* är ny, men punkten som gäller heatset-tryckerier finns fortfarande med under denna rubrik. Heatset är en tryckteknik inom den grafiska produktionen. Tryckning i heatset behandlas också under punkterna 39.2 B (rulloffset med heatset färg >50 ton organiska lösningsmedel) och 39.3 C (rulloffset med heatsetfärg >15 ton). Ett heatset-tryckeri som förbrukar mellan 10 och 15 ton organiska lösningsmedel är C-verksamhet enligt punkt 39.5. Det är alltså bara heatset-tryckerier som använder < 10 ton lösningsmedel som är C verksamhet enligt punkt 22.1 Den punkten bör, om man inte genomför nedan föreslagna ändringar, flyttas så att den under samma avsnitt som de övriga punkterna som rör ~~heta~~ alla heatset-tryckerier tillståndspliktiga och det ställs krav på rening - inte beroende på lösningsmedelsutsläppen utan beroende på utsläpp av krackningsprodukter som är misstänkt mutagena och orsakar luktproblem. All tryckning med heatset-teknik borde även fortsättningsvis vara tillståndspliktig.

Varför ha olika benämningar på samma teknik? Under punkt 22.1 C heter det *tryckeri där tryckning sker med heatsetteknik* men under punkt 39.2 EG och 39.3 EG heter det *rulloffset med heatsetfärg*. Detta förvillar begreppen.

Klichétillverkning är anmälningspliktig enligt 22.2 C med undantag för verksamheter som omfattas av punkterna 39.2 EG, 39.3 EG, 39.4 och 39.5. Varför blanda in dessa punkter? De handlar om lösningsmedelsförbrukning. Klichétillverkning är anmälningspliktigt oavsett om man har någon lösningsmedelsförbrukning.

Klichétillverkning hör till grafisk produktion och samlar man alla grafiska och fotografiska verksamheter under en rubrik (se förslag nedan) behöver man inte ha med klichétillverkning i rubriken.

Klichétillverkning är enligt NVs läsanvisning tillverkningen av tryckformar för flexografiskt tryck. Är det en definition som fortfarande gäller?

Punkterna som gäller framkallning av fotografisk material bör kunna ändras enligt följande ;

- 22.3 Framkallning av silverinnehållande fotografiskt material med utsläpp till avlopp >50.000 m³ – B
- 22.4 Framkallning av silverinnehållande fotografiskt material med urläpp till avlopp >10.000 m³ samt framkallning av silverinnehållande fotografiskt material avloppslös anläggning >100.000 m³ - C

Fotografiskt material är enligt läsanvisningen definierat som fotografiskt material som innehåller silver. Är det dessa definitioner som fortfarande gäller? Om man bara skriver framkallning av fotografiskt material kommer också plåtar för offsettryck att inkluderas. Vilket skulle göra att punkten får en helt annan innebörd.

Förbrukning av organiska lösningsmedel

Avses här ett flyktigt organiskt lösningsmedel, dvs med ett ångtryck som överskrider 0,01 kPa?

Enligt punkt 39.1 är ett tryckeri tillståndspliktigt (B) om > 200 ton lösningsmedel används (är verkligen tryckning ytbehandling? Enligt VOC direktivet ska inte tryckning, när det förekommer som separat process, räknas som ytbehandling). Varför finns denna punkt med när nedanstående punkter ändå innebär att 50 ton blir gränsen för tillståndsplikt?

Enligt punkt 39.2 är ett tryckeri tillståndspliktigt om > 50 ton lösningsmedel används och en viss teknik används (rulloffset med heatsetfärg osv.)

Enligt punkt 39.4 är ett tryckeri tillståndspliktigt om > 50 ton lösningsmedel används, undantaget trycktekniker i 39.2. Här införs ytterligare en tillståndsnivå - utsläpp av 10 ton lösningsmedel (ska det mätas eller beräknas - mätningar kan vara svåra att genomföra på tryckerier där luftflödena är stora). Varför gäller detta utsläppskrav inte i så fall även för t ex flexo och heatset?

Endast den sista av dessa punkter, 39.4, torde behövas utan undantagen (flexo mm) och utsläppsnivåer. Att ha flera punkter är bara förvillande.

För anmälningsplikt behövs också bara en punkt. För rotogravyr, flexografi och rotationsscreen anges 15 ton som gräns för anmälningsplikt i punkt 39.3. I punkt 3.5 är 10 ton gränsen för anmälningsplikt med undantag av dessa. Det finns ingen anledning att ha en gräns (15 ton) för flexo medan t ex arkoffsettryckerier har 10 ton som gräns.

Vad gäller nivån för tillståndsplikt är 50 ton en för hög nivå. Om man använt sig av VOC-direktivets rubricering av tryckmetoder borde man väl använda nivån i VOC direktivet? Tidigare låg nivån för tillståndsplikt vid 20 ton och idag ligger den vid 10 ton. Också gränsen för anmälningsplikt är för hög. Gränsen i dag ligger vid 500 kg, tidigare låg den vid 3 ton och det är in rimligare nivå.

Varifrån kommer alla olika gränser i punkten 39.3? Varför är 2 ton gränsen för "annan ytrenöring" medan det är 15 ton från rotogravyr (djuptryck). Om man ska skilja på något så är det väl i så fall vilka lösningsmedel som används.

Ska oljan i tryckfärgen för heatset, coldset och arkoffset räknas som organiska lösningsmedel? I dag finns i bilagan till förordningen ett undantag för mineraloljor i ark och tidningsoffset färger. Mineraloljorna har (i de flesta fall?) ett ångtryck > 0,01 kPa. För en flyktig organisk förening "räknas" flyktighet vid 20°C. När färgen används i tryckpressen är temperaturen >20°C. Har detta någon betydelse?

Punkt 39.2.EG. Varför särskilja på djuptryck av publikationer och övrigt djuptryck (ordet rotogravyr är gammalmodigt och bör ersättas med djuptryck). De olika djuptryckerierna är särbehandlade i VOC-direktivet men där gäller olika förbrukningsmängder för journaltryck och förpackningstryck.

Punkterna 39.2 EG och 39.3 EG. Varför inte inkludera alla screentryckerier under punkterna?. De använder samma kemikalier och råvaror oberoende på om det är ett ark –eller rotationsscreentryck.

Annan återvinning eller bortskaffande

Punkterna 90.43 EG och 90.44.EG behandlar återvinning av lösningsmedel. Är det materialåtervinning och är det att betrakta som farligt avfall om man återvinner lösningsmedel från luften i processen?